

Co máme rádi: komunikaci + hry!

Online hry: Browser hry a hazard

Okruh 3 / Co máme rádi: komunikaci + hry!

3.1 Chatování

3.2 ICQ, Skype & spol.

3.3 Mobil a Internet

3.4 Počítačové hry

3.5 Online hry: Browser hry a hazard

3.6 Online hry: Counter Strike a World of Warcraft (WOW)

Vydavatel: Online Safety Institute, z.s.p.o., Svornosti 30, 150 00 Praha 5, IČO: 75098679, www.osi.cz

Přeloženo a upraveno z německého originálu organizace Klicksafe.de (www.klicksafe.de)

Autoři: Marco Fileccia, Tim Kirchner, Birgit Kimmel, Gabriele Lonz, Stefanie Rack, Gudrun Melzer, Miriam Brehm, Bettina Kopf.

Nekomerční rozmnožování a rozšiřování je výslovně povoleno s uvedením zdroje českého vydavatele a organizace Klicksafe.de a webové stránky www.klicksafe.de

Dílo je chráněno licencí:

„Creative Commons Attribution – Noncommercial – No Derivate Works 3.0 Unported Licence“

Co máme rádi: komunikaci + hry!

Informační základ

Browser hry

Poslední vývoj přinesl do světa počítačové zábavy mnoho nových her, které se hrají přímo v prohlížeči (browseru), jako je Internet Explorer nebo Mozilla Firefox. Tyto hry se zpravidla hrají po Internetu, proto nevyžadují instalaci z CD nebo DVD a jsou okamžitě dostupné na speciálních internetových stránkách. V případě větších her se musí hráč na těchto stránkách registrovat. Jednoduchým přístupem přes Internet ale hráč může snadno obejít běžné mechanismy zpřístupnění některých her až od určitého věku. Na Internetu (online) se nejčastěji hrají budovatelské nebo strategické hry, ve kterých hráči navzájem interagují, např. při obchodování nebo vedení války. Některé hry tohoto žánru se hrají v nepřetržitém čase, existují ale i hry, ve kterých v pravidelných denních, týdenních nebo měsíčních intervalech začínají nová herní kola. Obsahově se browser hry často profilují jako klasické strategické hry: kromě osídlení území nebo planety se musí hráč věnovat i výzkumu, výstavbě infrastruktury nebo sestavování vojenských a civilních jednotek. Oblíbenou browser hrou je např. „OGame“ @ www.ogame.cz. Většina her je k dispozici jak v bezplatné variantě s reklamními bannery a/nebo jen se základními funkcemi, tak ve zpoplatněné verzi s plným rozsahem funkcí. Časová náročnost se liší hru od hry a také podle herních zvyklostí každého hráče – může jít o 10 minut i o několik hodin.

Online hry – hazard/sázkové kanceláře/kasina

Hazard na Internetu se těší stále větší oblibě, v roce 2006 začal skutečný boom např. Pokeru. Aby se

mohl hráč zúčastnit takové hry, musí si buď online zřídit uživatelský účet, anebo stáhnout příslušný software. Tento program si může nainstalovat na svůj počítač. Slouží ke správě vlastního uživatelského účtu a zároveň umožňuje účast na partiích pokeru. Mnoho internetových hazardních her umožňuje hrát i s virtuálními penězi. Tuto variantu hry většinou využívají dospívající. Rozšířené jsou ale i hry s finančním vkladem a tato forma hazardu je na Internetu snadno dostupná i dospívajícím, přestože hazard je osobám pod 18 let výslovně zakázán loterijním zákonem (zák. 202/1990 Sb.). Hazardní a loterijní hry s finančním vkladem hráčů navíc smějí být pořádány jen na základě příslušného povolení (§4 zák. 202/1990 Sb.). Cvičné místnosti pro Poker jsou většinou přístupné bezplatně, jiné platformy, ve kterých se hraje s reálnými penězi, mají zpoplatněný vstup. Pro hru s reálnými penězi je potřeba mít k dispozici elektronickou kartu, ze které se stáhnou peníze na hráčské konto. Finanční transakce mohou probíhat i přes specializované nabídky, jako je např. PayPal apod.

Online hry a věkové hranice

Většina her, které se hrají přímo v internetovém prohlížeči, je přístupná volně. Žádná státní instituce ale tyto hry neprověřuje kvůli jejich možné škodlivosti a nebezpečnosti. Může se proto snadno stát, že děti a dospívající na Internetu narazí na obsah, který pro ně není vhodný. V zásadě platí, že poskytovatel internetového obsahu musí sám posoudit, jestli zveřejněním např. online hry neporušuje paragraf o ochraně mravní výchovy mládeže (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 201). O sázkových hrách na Internetu a jejich snadné přístupnosti se vede ostrá a dlouhá diskuse. Kzákazu online

sázek, který už platí v některých evropských zemích, ale zatím v České republice nedošlo.

Problémy a rizika

- **závislost:**

Především hazardní hry se považují za spouštěče závislosti. U těchto her, podobně jako u ostatních online her, je problematická především absence efektivní kontroly věku hráče, který se do hry přihlásí.

- **nevhodný obsah:**

Protože u mnoha online her není stanovena minimální věková hranice, je těžké podchytit nevhodný obsah (násilný, pornografický, rasistický apod.). Proto je smysluplné nejdříve sám hru vyzkoušet a projít a na základě této zkušenosti posoudit, nakolik je hra vhodná pro děti resp. teenagery. Protože u online her není potřeba instalovat žádný software, nepomůže ani program rodičovské kontroly. Hru je možné zablokovat jedině tím, že konkrétní internetovou stránku, ze které je přístup k online hře, vložíme do filtru v počítači a zablokujeme. K tomu je ale potřeba znát přesnou adresu stránky.

- **viry, červi apod.**

Aktivní hry obsahují i „aktivní“ software, který se sice neinstaluje do počítače, ale spustí se přímo v prohlížeči. A to znamená, že i touto cestou se mohou spustit i viry, červi, trojské koně nebo spyware.

- **drahé soubory ke stažení**

Zpoplatněné služby musejí na placení jasně upozornit a uživatel potvrzuje souhlas kliknutím na ANO/OK. Děti a dospívající musejí vědět, že takovým způsobem využívají placené služby.

- **ochrana osobních údajů**

Často je při registraci ke hře nutné uvést soukromé informace. Přitom je potřeba si uvědomit, že tyto údaje se mohou dostat do ruky i třetím osobám.

Závěr: I nevině působící browser hry nebo hazardní hry skrývají rizika. Na ně je potřeba děti a dospívající důrazně upozornit. Můžete jim předat tyto tipy:

- Sleduj, jak dlouho a jak často hraješ.
- Když narazíš na něco nepřijemného nebo na něco, co tě obtěžuje, stránku ihned zavři. Mluv o tom s dospělými.
- Je ta hra opravdu zadarmo? Když si nejsi jistý, nikdy ve formuláři nekliklej na OK/ANO/SOUHLASÍM.
- Při přihlašování nesděluj svoje osobní údaje.
- Chraň se před viry.

@ Odkazy

www.bezpecne-online.cz	Webové stránky pro děti a dospívající s radami pro děti i rodiče, jak se předejít rizikům plynoucím z hraní počítačových her
www.saferinternet.cz	Rady pro rodiče a učitele, jak přispět k bezpečnější zábavě dětí, ke stažení videa k tématu hraní počítačových her
www.portal.gov.cz	V sekci > Zákony přístup k plnému znění všech platných předpisů
www.rozhlas.cz/spektrum/hry	Dětská sekce webových stránek Českého rozhlasu s nabídkou online her vhodných pro děti.
www.kamaradske-hry.cz	Online hry vhodné pro nejmenší uživatele Internetu
www.pegi.info/cs	Informační stránky systému PEGI, který slouží k hodnocení počítačových her a jejich obsahu vzhledem k věku hráčů

Metodicko-didaktické pokyny

Pracovní list			
Časová náročnost (vyučovací hodiny)	2-3	2	3-4
Cíle	Žáci se zamyslí nad online hrami, a to prostřednictvím browser hry, kterou si sami zahrají.	Prostřednictvím tipů pro bezpečné hraní online a představením nové perspektivy si žáci uvědomí problematickou stránku online her.	Žáci dokážou názorně prezentovat vyhledané nebo získané poznatky o problematice online her.
Metody	Zapojení dospělých, hra na odborníky	Změna perspektivy, hodnotový žebříček, metoda Talking Chips	(Internetová) rešerše, prezentace (pomocí programu Power Point), plakát, veletrh/diskuse odborníků
Formy výuky	Samostatná práce nebo práce ve skupinách na počítači (podle vybavenosti)	Samostatná práce, diskuse ve třídě, hra s přidělenými úlohami nebo diskuse	Práce ve skupině, prezentace před třídou/veletrh/diskuse odborníků
Přístup k Internetu	ano	ne	ano
Přístup k počítači	ano	ne	ano

Komentáře k pracovním listům

► Mluvit o online hrách a přitom si je nezahrát, není příliš logické. Tyto hry je možné spustit přímo bez předchozí instalace a dají se hrát v běžném prohlížeči, takže jsou jednoduše přístupné i ze školních počítačů. Na stránkách Českého rozhlasu jsou dostupné jednoduché hry, které si mohou žáci zahrát, a následně se zamyslet nad tím, co se jim na konkrétní hře líbí, a co ne. Ve druhém kroku by si měli o svých zkušenostech a dojmech promluvit se spolužáky, ale především s někým dospělým. Na tento krok můžete pro jistotu předem připravit rodiče (aby věděli, co je čeká). Děti tato aktivita opravdu baví a užívají si roli „odborníků“, kdy mohou dospělým ukázat na počítači něco nového. Lze předpokládat, že reakce rodičů bude většinou podobná. Vyjádření rodičů můžete použít jako východisko k debatě o tom, jaký problém dospělí v počítačových hrách vidí a proč. Děti totiž k hrám přistupují mnohem samozřejměji, nezaujatě, zatímco rodiče vidí především rizika.

Zde je pro vás pomůcka pro sestavení dopisu rodičům:

Milí rodiče třídy X.X.,

počítačové hry dnes jistě patří k běžnému životu i Vašeho dítěte. Ve výuce se chceme tomuto fenoménu věnovat a zamyslet se s dětmi nad tím, kdy je hraní v pořádku, a kdy už může být hraní her problémem. Jako příklad nám poslouží několik online her dostupných v dětské sekci webových stránek Českého rozhlasu. Tyto hry jsou vytvořené především pro mladší děti a jsou tedy vhodné i pro věkovou skupinu dětí v naší třídě. Ve druhé části výukové aktivity by si měly děti jednu nebo více těchto her zahrát doma s dospělými a o hře si s nimi promluvit. Pokud nemáte k dispozici počítač s připojením na Internet, spojte se prosím s jinými rodiči. Budeme moc rádi, když své děti v této aktivitě podpoříte. Děkujeme.

► Na začátku na malém příkladu by se měly děti seznámit s našimi tipy k tématu online her. Přitom by se měly vžít do zcela odlišné role - role otce, což pro ně není jednoduché. Pomocí hodnotového žebříčku (viz kap. Mobil a Internet) mohou děti jednotlivé tipy ohodnotit. Ze zkušeností lze říct, že nejdůležitějším kritériem při hodnocení bývá aktivní účast dospělých (tj. společná hra a rozhovor). Můžete dětem navrhnout, aby tipy předaly doma rodičům.

Poslední fáze, diskuse o problému, může proběhnout formou hry s přidělenými úlohami, jako diskuse ve třídě nebo jako pódiová diskuse. Nabízí se i metoda „Talking Chips“, kdy každý žák dostane dva lístečky (chips) a použít vždy jeden jako přihlášení ke krátké promluvě o tématu. Když žáci postupně spotřebují všechny lístečky, mohou se rozdat nové. Tímto způsobem dosáhnete toho, že se do diskuse nejméně dvakrát zapojí skutečně všechny děti.

►► Tento pracovní list se věnuje tématu závislostí, nevhodného obsahu, virů a červů, finančních ztrát a ochrany osobních údajů. Je pochopitelné, že (především v případě nevhodného obsahu) nelze pracovat s konkrétními příklady, ale že je třeba zůstat v abstraktní rovině. Žáci se přiřadí k jednotlivým problémovým oblastem (přiřazení můžete sami konkrétně určit) a samostatně vyhledají informace k tématu. Pro lepší orientaci poslouží připojené otázky.

K výměně získaných informací by měla posloužit následná prezentace výsledků vyhledávání jednotlivých skupin. Prezentace mohou proběhnout jako klasické referáty nebo pomocí metody veletrhu. Celá třída se vypraví na okružní cestu po jednotlivých stanovištích (= skupinách), kde vždy jedna skupina odborníků prezentuje svoje výsledky. Další možností je vytvořit panel odborníků, ve kterém usedne vždy jeden člen expertní skupiny, a každý z nich prezentuje výsledky své skupiny.

Možnosti rozšíření „Chcete víc?“

Online hry zažívají opravdový boom a i kvůli jejich obtížné právní uchopitelnosti jsou někdy problematické. Právě oblasti ochrany osobních dat, finančních ztrát nebo problém závislosti na partiích pokeru se nabízejí k dalšímu prohloubení.

Pracovní list ze dne

Jméno:

Co se ti líbí na online hrách?

Markéta se občas doma nudí a tak si pustí televizi nebo zabrousí na Internet a najde si tam nějakou zábavnou hru a přímo na Internetu může hrát, jak dlouho chce. Takovým hrám se říká online hry, protože se nemusejí instalovat z CD do počítače, ale hrají se přímo v internetovém prohlížeči. Zkus si zahrát i ty:

1. úkol:

Otevři tuto internetovou stránku: @ www.rozhlas.cz/spektrum/hry

2. úkol:

Vyber si jednu z her a dvakrát nebo třikrát si ji zahraj!

3. úkol:

Potom vyplň tuto tabulku:

Hrál jsem tuto hru:

+	Na hře se mi líbilo:

-	Na hře se mi nelíbilo:

Hru si zahraju s (vyplň jméno dospělého, kterému hru ukážeš):

4. úkol:

Ted' můžeš hru ukázat někomu dospělému! Nech ho, ať si ji sám zahraje, a zeptej se ho, co se mu na hře líbí a co ne.

5. úkol:

Ve třídě si promluvte o tom, co jste s dospělými zažili a co vám řekli!

Markétini rodiče nejsou moc rádi, když hraje online hry. Umiš si představit proč? Myslíš si to také?

Diskutujte o tom ve třídě!

Pracovní list ze dne

Jméno:

Online hry – co si myslíš o těchto tipech?

Tatínek Markéty (14 let) je už zoufalý. Neví si rady, protože Markéta sedí každou volnou minutu u počítače a hraje hry. Už jí nedává kapesné a sebral jí všechny CD s hrami, ale Markéta teď hraje online hry. (Online hry jsou zvláštní verze počítačových her, které teď zažívají opravdový boom a je možné je hrát bez instalace přímo na Internetu: Na konkrétních internetových stránkách jsou takových her tisíce.)

Otec teď nemá už vůbec přehled o tom, co Markéta hraje, a proto se pomalu chystá sebrat jí počítač.

Pak ale Markétin tatínek narazí na stránky www.bezpecne-online.cz a přečte si následující tipy:

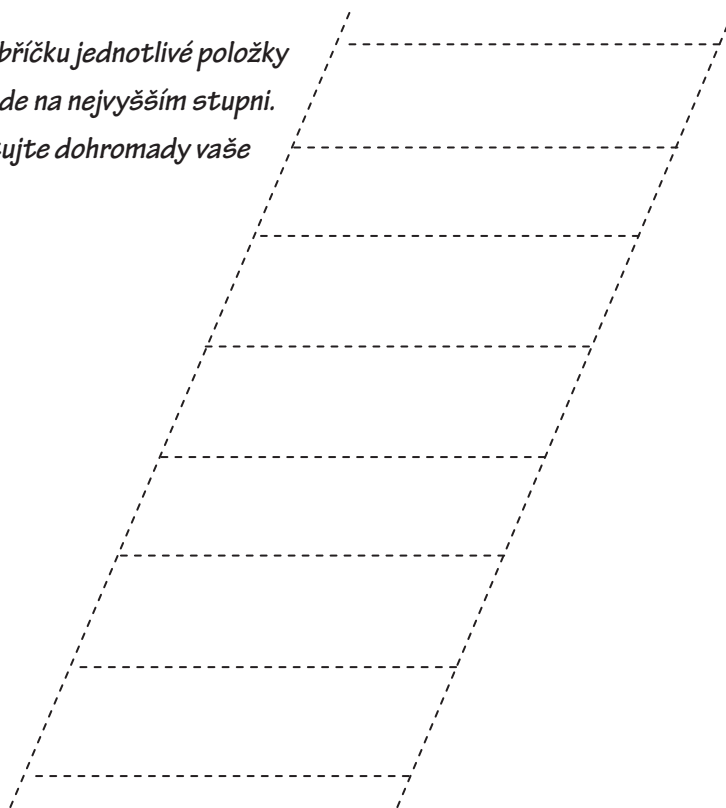
(viz další strana)

1. úkol:

Pozorně si přečti tipy a poznamenej si, co si o nich myslíš. (Nezapomeň se vžít do situace Markétina otce!)

2. úkol:

Které tipy jsou podle tebe důležité? Pomocí žebříčku jednotlivé položky seřaď podle jejich důležitosti, nejdůležitější bude na nejvyšším stupni. Svoje pořadí představ spolužákům a prodiskutujte dohromady vaše žebříčky.

3. úkol:

Pro Markétu a pro jejího tatínka společně ve třídě najděte řešení!

Pracovní list ze dne

Jméno:

Tip	Vysvětlení	Toto je můj názor (z pohledu otce):
<p>Tip 1: Projevujte zájem!</p>	<p>Informujte se o různých typech her (žánrech) a o oblíbených hrách. V počítačových časopisech (např. Score nebo Level) nebo na Internetu můžete vyhledávat doporučené věkové hranice oblíbených her apod.</p>	
<p>Tip 2: Mluvte se svým dítětem!</p>	<p>Zájem a názorová výměna jsou nejdůležitější. Ptejte se, v čem hra spočívá a co je jejím cílem. Ptejte se svého dítěte, jaké to pro něj je, když hraje nebo když ve hře střílí – důležité je, aby mohlo o svých zážitcích mluvit. Tím se naučí o věcech přemýšlet a nebude jen pasivně hrát.</p>	
<p>Tip 3: Taky si zahrajte!</p>	<p>Překonejte sami sebe a taky si zahrajte. Zjistíte, že hrát počítačovou hru je zábava, že hraní může opravdu strhnout. A i když budete mít z hraní spíše rozpačitý dojem, budete aspoň o tématu moci zasvěceně mluvit.</p>	
<p>Tip 4: Dohodněte se spolu na pevných pravidlech!</p>	<p>Společně se svým dítětem se dohodněte na závazných pravidlech pro práci s počítačem i pro další média. To se týká samozřejmě i televize, herních konzolí nebo Internetu.</p>	
<p>Tip 5: Zaměřte se na časová omezení!</p>	<p>Pro lepší orientaci mohou posloužit některé z následujících časových údajů: 3 až 4leté děti by neměly hrát déle než 20 minut denně. 11 až 15letým můžete denně povolit průměrně 1 až 2 hodiny hraní. Můžete dát teenagerovi volnost v tom, jestli chce každý den vyčerpat denní dávku, anebo jestli si je bude spojovat podle potřeby.</p>	

Pracovní list ze dne

Jméno:

<p>Tip 6: Dbejte na věkovou hranici!</p>	<p>Většina her na trhu je označena doporučenou věkovou hranicí. To, jestli je hra vhodná, byste ale měli určit nejenom podle udávané věkové hranice, ale i podle konkrétní situace vašeho dítěte.</p>	
<p>Tip 7: Jděte příkladem!</p>	<p>Vysvětlete vašemu dítěti, k čemu jsou zákony a co je to autorské právo. Jistě nezapůsobí moc přesvědčivě, když přímo před dětmi instalujete kradený software, ilegální verze her, nebo když budete stahovat hudbu či filmy z P2P sítí.</p>	
<p>Tip 8: Nabídněte alternativy!</p>	<p>Děti často sedí u počítače nebo před televizí čistě z dlouhé chvíle. Jako protivažu nabídněte vašemu dítěti společné akce. Rozhodně počítač nepoužívejte jako „paní na hlídání“.</p>	
<p>Tip 9: Vyměňujte si zkušenosti!</p>	<p>Ptejte se ostatních rodičů, jak řeší používání počítačů u svých dětí. Informujte se a vzájemně se podporujte – získáte jistotu i nové zkušenosti.</p>	
<p>Tip 10: Nepoužívejte hry jako výchovnou metodu!</p>	<p>Počítačové hry nepoužívejte jako odměnu nebo trest. Tím jen říkáte, jak jsou důležité v každodenním životě vašich dětí. Raději vyžadujte dodržování závazné dohody: nejdřív úkoly, potom přestávka, pak hodina hraní.</p>	

Pracovní list ze dne

Jméno:

Nevinné online hry?

Online hry, jako jsou browser hry nebo internetový poker jsou v současnosti na špici oblíbenosti. Nejsou ale tak neškodné, jak to na první pohled vypadá.

Odborníci varují především před těmito problémy:

Závislost	Nevhodný obsah	Viry a červi	Finanční ztráty	Ochrana osobních údajů
Velký problém především u hazardních her na Internetu	Na Internetu je špatná nebo často žádná kontrola dodržování věkové hranice. Např. obsah s násilím, pornografií a rasismem je tak téměř volně přístupný.	Otevírání aktivního obsahu na počítači vždy skrývá riziko, že se počítač infikuje tzv. malwarem.	Stahování drahých zpoplatněných souborů. I když uživatel musí nákup sám odsouhlasit, může to být velká finanční past.	Často je nutná registrace s uvedením osobních údajů.
Z	N	V	F	O
Existuje závislost na online hrách? Jak se pozná? Jak se před ní může uživatel chránit? Kde najde pomoc?	Jak se kontroluje věk hráčů online her? Jak se mohou děti dostat k nevhodnému obsahu? Jak se s ohledem na věkovou hranici liší online hry od her kupovaných na CD?	Jaké existují druhy škodlivého softwaru? Koluje na Internetu teď aktuálně nějaké nové ohrožení? Jak se může počítač infikovat? Jak ho můžeš před infekcí chránit?	Jak funguje placení peněz na Internetu? Jak může člověk naletět? A jak se před tím může chránit?	Jaké údaje musíš uvádět při registraci? Proč je to problém? Proč o tobě poskytovatel služby sbírá informace? Jak můžeš efektivně chránit svá osobní data?

Úkol:

a) Vytvořte 5 skupin a přiřadte se vždy k jednomu písmenku: Z, N, V, F nebo O.

b) O problému si zjistěte informace, můžete hledat např. na Internetu.

Zkuste najít odpovědi na otázky.

c) Pro ostatní skupiny připravte prezentaci (na papír nebo můžete použít některý z programů pro tvorbu prezentací). Vyberte ze své skupiny dva spolužáky, kteří prezentaci přednesou.

d) Z toho, co jste se dozvěděli, vytvořte společný plakát.

TIP: Podívej se na klip o závislosti na počítačových hrách:
www.saferinternet.cz
v sekci > Ke stažení